

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XIII. De Affinibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

¶ Ho. idem Trecetum cognationis spiritualis declaravit Pius V. non excedere debere personas in eodem numeratas; ac proinde nullam cognationem spirituales contrahi inter matrum vel uxorem suscipientis & baptizatum, baptizatiq; patrem & matrem, & quascumque

alias personas, tam ex parte suscipientis, quam baptizantis & baptizati, in dicto Decreto nominatim non expressas. Hæc declaratio facta est anno 1566. 4. Kalen. Decemb. & extat in Bullario Roma edito.

DE AFFINIBVS.

TITULUS XIII.

§. I. Affines qui?

Affines sunt viri & uxoris cognati; dicti ex eo, quod dux cognationes, quæ diversæ inter se sunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, l. 4. §. affines D. De gradib. affin. non quod cognati viri & uxoris inter se affines sint, sed quod cognati viri fiant affines uxori, & e contra, cognati uxoris fiant affines viro: ut, verbi gratiâ, Titius affinis est cognatis uxoris suæ, & e diverso, uxor est affinis cognatis Titii. Ad cæteros enim affinitas non porrigitur, cap. Quod super §. Ext. De consang. & affin. Ut hinc pater & filius cum matre & filia, item duo fratres cum duabus sororibus, avunculus & nepos cum duabus sororibus, & sic de cæteris consanguineis diversarum cognationum, inter se canonicè conjungantur, non autem ipse vir cum cognatis mulieris, neq; ipsa mulier cum cognatis viri sui, d. c. Quod super.

§. 2. Affinitatem contrahi etiam ex illicito concubitu.

Non minus hæc affinitas contrahitur, juxta præscriptum sacrorum Canonum, ex illicito concubitu, cap. Discretionem 6. §. c. 10. Ext. De eo qui cogn. consang. can. Nec eam xxxv. qu. 2. ad eod. ut si quis privignam vel aliam ex cognatis uxoris suæ cognoverit, nec debitum possit petere ab uxore, utpote jam affine, nec, eâ mortuâ, cognitam in uxorem ducere, c. 1. Ext. De eo qui cognovit consang. can. Quadam cum fratre cum can. seqq. xxxii. q. 7.

§. 3. Prohibitio matrimonii inter affines quousque se extendat.

Erat & olim hoc impedimentum matrimonii, quod ex affinitate exurgit, ad septimum usque gradum, can. Nullum in utroque, can. Equaliter, can. Sanè cum seq. xxxv. qu. 3. sed hodie instar consanguinitatis redactum est ad quartum gradum inclusivè, c. Non debes 8. §. prohibitio Ext. De consang. & affin. Cum enim per mutuam corporum com-

municationem vir & mulier una caro fiant, d. can. Nullum in utroque c. Sanè & can. neo xxxii. q. 4. ratio postulat, ut alter ab alterius consanguineis æquè ut à propriis abstinere, c. 1. Ext. De consang. & d. can. Equaliter.

§. 4. Correctio hujus impedimenti inter affines ex fornicatione.

Adhibita tamen moderatione Concilii Tridentini quoad affinitatem ex fornicatione proveniente, quam hic liber iisdem verbis subjicere: Præterea, inquit, Sancta Synodus iisdem & aliis gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui primo & secundo gradu conjunguntur, restringit. In ulterioribus verò gradibus statuit, hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere, sess. 14. c. 4. in decreto de reform. b.

§. 5. Inter affines graduum subductio.

Inter affines eodem ordine, quo inter consanguineos, gradus subducuntur; verbi gratia, qui cum sorore mea rem habuit, si ve licitam, ut in matrimonio, si ve illicitam, id est, extra matrimonium, is in eodem gradu, hoc est; in primo gradu mihi affinis est; qui cum nepte mea, in secundo gradu, & sic deinceps, can. Porro xxxv. q. 5. Quid de affinis ascendentibus & descendentibus, vide Henr. Boich ad d. c. Non debes n. 3. De consang. & affin.

§. 6. De variis generibus affinitatis.

Cæterum hic animadvertendum est, nos loqui de primo affinitatis genere, non de secundo aut ulteriore; quod exemplo illustrandum est. Sit mihi frater vel alius consanguineus, qui Titiam uxore duxit, hæc Titia mihi meisq; consanguineis

guineis affinis est in primo affinitatis genere. Si, fratre vel consanguineo illo defuncto, superstes Titia alteri rursus nupserit, hic secundus maritus Titia, mihi & reliquis meis consanguineis conjunctus erit in secundo affinitatis genere; eò quòd nobis jungatur propter copulam cum Titia affine nostra. Quòd si Titia mortuà, hic secundus maritus aliam uxorem duxerit, hæc uxor me, cæterisque consanguineos meos contingeret in tertio affinitatis genere; quia ei jungitur, qui nobis secundo affinitatis genere junctus est. Nam copula addita copulæ efficit hæc diversa genera affinitatis. Itaque jure veteri inter hos affines cujuscumque generis interdicta erant nuptiæ, *can. i. cum seq. xxxv. q. 10. can. De propinquis & can. Porro xxxv. q. 1.* Verùm postea ex Innocentiana constitutione in Concilio generali Lateranensi edita, interdictum hoc ad primum affinitatis genus coarctatum est, *in d. c. Non debet circa prim. Ext. De consang. & affin.* ita ut qui superstiti uxori fratris mei defuncti matrimonio junctus fuit, non prohibeatur hodie, eam mortuam, aliam ducere ex consanguinitate mea. Imò ne quidem filius prohibetur ex secundo affinitatis genere natus, ex consanguinitate mea uxorem accipere, *d. c. Non debet, vide Glos. Panorm. & alios ibid. & Hostiens. in Summa de affin.*

§. 7. De justitia publica honestatis.

In affinium classem quodammodò referuntur cognati sponsi & sponsæ, licet nondum matrimonium inter eos contractum sit, *l. Servitus 8, D. De grad. affin.* Exigit enim publica honestas, ut sponsus à cognatis sponsæ suæ, & è diverso sponsa à cognatis sponsi sui, abstrineat, *l. 4, cum 2, seq. & c. 0, Ext. De spons. impub.* Non enim in conjunctionibus tantum spectatur quod licet, sed etiam quod honestum est, *l. temper 42, D. De ritu nupt.* Hinc vulgò hoc impedimentum dicitur publicæ honestatis justitiæ, cujus & jus Civile emittit, *in l. Si qua 12, §. 1, D. eod. tit. & in §. si uxor Inst. De nuptis.*

§. 8. Justitiæ publicæ honestatis oriri ex quibuslibet sponsalibus.

Neque solum hoc impedimentum provenit ex sponsalibus legitimè contractis, verùm etiam, si quæ ob causam consanguinitatis, affinitatis, Religionis, professionis, vel similem, Sponsalia perperam contracta sint, dummodò non sint nulla ex defectu consensus; idque ex Bonifacii

constitutione, *in c. unico De sponsalib. lib. 6, quod & Alexander III. in sponsalibus inter consanguineos contractis antea constituerat in 4, cap. ext. De sponsalib.* à qua tamen discessum est per Concilium Tridentinum, ut jam dicitur.

§. 9. De gradibus hujus impedimenti.

Et quidem jure Decretalium hoc impedimentum quarto gradu circumscriptum erat, *d. c. Non debet 9, Ext. De consang. & affin. prebat eleganter Panorm. ad c. Sponsam De sponsal.* Nunc verò ex Decreto Concilii Tridentini valde imminutum est; cujus verba hæc sunt: Justitiæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem valida fuerint, primum gradum non excedant; quoniam in ulterioribus gradibus jam non potest hujusmodi prohibitio absque dispendio observari, *sess. 23, c. 3, in decreto de reformat. matrim.*

§. 10. De sponsalibus de præsentibus, quoad hoc impedimentum.

Ubi tamen meminisse oportet, hanc Concilii Tridentini moderationem non pertinere ad sponsalia, quæ de præsentibus appellamus, sed tantum ad sponsalia de futuro, hoc est, quæ in futurum tempus matrimonii contrahendi collata sint; ex declaratione Pii V. *vide Extravag. Ad Romanum, editam anno 1568, in Bullario.*

§. 11. De sponsalibus conditionalibus.

Sed neque impedimentum hoc pertinet ad sponsalia conditionalia, ante conditionis eventum, sicut disertè à Bonifacio Octavo expressum est: *Alle verò, inquit, qui sponsalia cum aliqua muliere sub conditione contraxit, si postmodum ante conditionis eventum, cum alia prioris consanguinea, per verba contraxerit de præsentibus, cum secunda remanere debebit: cum ex sponsalibus conditionalibus ante conditionem extantem; sicuti consensum non habentibus & incertis nulla publicæ honestatis justitiæ oriatur, text. est in cap. unico §. fin. De sponsal. lib. 6. g.*

§. 12. Poena contrahentium matrimonium in gradibus prohibitis Item de Dispensatione.

Si quis autem, *inquit Concilium Tridentinum,* intra gradus prohibitos licenter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispensationis consequendæ careat; idque in eo multò

multò magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijciatur pœnis. Non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitate facile experiatur, cujus salubria præcepta temerè contempserit. Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cujus ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimoniis vel nulla omninò detur dispensatio, vel ratò; idque ex causâ & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur; nisi inter magnos Principes & ob publicam causam, *Concil. Trid. sess. 24, c. 1, de reform. matrim. conjungeo, sin. Ext. De clandest. sponsas.*

§. 13, De liberis ex injustis nuptiis natis sive conceptis.

Porro quod attinet ad liberos ex injustis nuptiis, eadem ferè distinctio adhibetur, ut, si scianter parentes eorum contraxerint, liberi ex eodem matrimonio nati pro illegitimis habeantur; si ignoranter, sed præmissâ deputatione publicâ in Ecclesia, legitimorum numero sint, *c. 6, sin. §. si quis vero Ext. De clandest. sponsas cap. 2, Ext. Qui filii sint legit. ad eò quòd & unius contrahentium ignorantia hac in re sufficiat, Glos. ad d. §. si quis per text. sing. in cap. penult. Ext. Qui filii sint legit. Secus ubi publicâ in Ecclesia deputatione omi-*

sunt; nihil enim tunc prodest liberis præterea ignorantia parentum, cum illi taliter contrahendo non expertes scientiar, vel saltem affectatores ignorantia videantur, *d. §. si quis vero.*

Notatio in Tit. 13.

a Ratio hujus ex D. Paulo desumi potest, *1, Corinth. 6, ubi his verbis inquit: Nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi. Tollens ergò membra Christi, faciam membra meretricis? absit. Ad nescitis, quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur: Erunt enim (inquit) duo in carne una. Hæc D. Paulus Adde can. In eo xxii, quæst. 4, Unde fit, quòd ac unitas non minùs contingat in illicito concubitu, quàm in licito. Cui & hoc consequens est, ut si nulla adhuc carnalis copula inter maritum & uxorem intercesserit, nulla quoque affinitas ex tali matrimonio propriè oriatur, sed solummodò impedimentum publicæ honestatis, can. Si quis uxorem, cum can. seq. xxvii, quæst. 2, de quo in §. in asianum 7, in eod.*

b Ad eò quòd in ulterioribus gradibus matrimonium liberè & licitè contrahatur, ex declaratione Pii V, in Extrav. in ep. Ad Romanum Pont. edita anno 1566, 4, Kal. Decemb. extat in Bullario Romæ impresso.

g Quòd ad eò obrinet, etiamsi conditio iurata adiecta sit, qua tamen recessum intelligitur per præsentem consensum matrimonialem, vel per copulam carnalem subsecutam inter sponsam & sponsam, cap. 3, Ext. De cond. appof. Observatis tamen iis, qua dicuntur infra de clandest. contrahentib. matrim.

DE PROFESSIS ET SACRO ORDINE INSIGNITIS.

TITULUS XIV.

Professos intelligimus, Monachos, Moniales, omnesque alios, qui votum castitatis solemne emiserunt in Religione aliqua à Sede Apostolica approbata: insignitos sacro Ordine, Subdiaconos, Diaconos, Presbyteros, Episcopos, de quibus supra differuimus, *lib. 1, tit. 4, & 5*, Arque his omnibus auptias planè interdictas esse, convincunt sacri Canones, *can. Voventibus cum seqq. dist. 27, can. Si quis eorum can. De illo dist. 32, c. 1, cap. 2, Extravag. Qui clerici vel vovent. Conc. Trid. sess. 24, can. 9, de Sacram. matrim. licet in voto simplici alio jure utamur, c. 3, c. 6, Ext. d. tit. Qui clerici vel vovent. in quam rem juvat adferre rescriptum Bonifacii VIII, ad Episcopum Bitu-*

rentem, cujus hæc verba sunt: Præsentis declarandum durimus oraculo sanctionis; illud solum votum debere dici solemne, quantum ad post contractum matrimonium dirimendum, quòd solemnizatum fuerit per suspensionem sacri Ordinis, aut per professionem expressam vel tacitam factam alicui de Religionibus per Sedem Apostolicam approbatis. Reliqua verò vota etsi quandoque matrimonium impediunt contrahendum, & quantum manifestius sunt emissâ, tantò propter plurimum scandalum & exemplum durior pœnitentia transgressoribus debeat: non tamen rescindere possunt matrimonia post-

con-